

Einde aan onverantwoord wisselen schildkliermedicijn

In december vertelde directeur Marlies Mohr in Schild al voorzichtig positief over de ontwikkelingen van het overleg met alle betrokkenen over de Leidraad Verantwoord Wisselen Medicijnen en de bijbehorende rode lijst. Nu is er dan eindelijk witte rook, en hoe!

TEKST: SASKIA VAN DEN OEVER

‘Yes, we did it!’, glundert Marlies. ‘Alle betrokken partijen zijn akkoord met de leidraad en levothyroxine heeft een felbegeerd plekje in de rode categorie.’ Maar wat betekent dit nu in de praktijk? Marlies: ‘Alle betrokkenen hebben samen afgesproken dat levothyroxine in principe niet gewisseld moet worden. Alleen bij tekorten is er sprake van overmacht en kun je nog noodgedwongen gewisseld worden. Ook bij een verlopen patent mag je slechts eenmalig worden overgezet op een ander merk. Niet eerder bestond er een lijst waaraan alle zorgverleners en zorgverzekeraars zich committeerden. Overigens was in de Handleiding Geneesmiddelensubstitutie 2018 van apothekersorganisatie KNMP al wel een duidelijk advies opgenomen om geneesmiddelen met een smalle therapeutische breedte, zoals levothyroxine, niet te wisselen.’

Bewijs in handen

Hoewel apothekers bekend zijn met de risico's van het wisselen van levothyroxine en andere geneesmiddelen met een smalle therapeutische breedte, is het belangrijk dat deze leidraad dit nogmaals bevestigt. Tegelijkertijd leidt het preferentiebeleid van CZ en VGZ tot verwarring bij apothekers (zie kader). ‘Je hoopt dan dat de patiënt alert is als hij per ongeluk levothyroxine van een ander merk meekrijgt, en dat hij dan aangeeft dat hij niet gewisseld mag worden’, zegt Marlies. ‘Dankzij de rode categorie heeft hij daar nu bewijs voor in handen. Dat scheelt discussie in de apotheek.’

Alle betrokken partijen hebben afgesproken de invoering van de leidraad te monitoren en structureel met elkaar te overleggen hoe dit uitpakt in de praktijk. ‘Ontstaan er veel problemen? Dan kunnen we gezamenlijk oplossingen bedenken.’

Lange strijd

Deze overwinning voor SON kwam niet zonder slag of stoot. ‘We hebben daar behoorlijk voor moeten strijden’, vertelt Marlies. Zo was SON rond de Thyrax-affaire regelmatig op radio en televisie. Uiteindelijk leverde het onderzoek naar de gevolgen van het Thyrax-tekort wetenschappelijk bewijs dat wisselen onverantwoord is. De resultaten van dit onderzoek in opdracht van SON en de Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie (NVE) werden wereldwijd gepubliceerd. ‘Vreemd genoeg was dat vorig jaar niet voldoende voor het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) om levothyroxine op te nemen in het Geneesmiddelenoverzicht: Wisselen Ongewenst.’ Daarop schreef SON samen met de Nederlandse Hypofyse Stichting (NHS) een goed beargumenteerde brief aan het CBG en het ministerie van VWS, mede ondertekend door de Nederlandse Internisten Vereniging en de NVE. ‘Helaas leverde dit geen reactie op van het CBG.’

In het voorjaar van 2020 namen Patiëntenfederatie Nederland, Zorgverzekeraars Nederland en de KNMP het initiatief voor een doorstart van het traject Verantwoord Wisselen. Samen met de organisaties van medisch

FOTO: YVETTE KULKENS

specialisten en huisartsen werkten zij afgelopen jaar intensief aan de leidraad. Vanuit deze samenwerking was er ook behoorlijk wat kritiek op de vorig jaar door het CBG gepubliceerde lijst Wisselen Ongewenst. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een duidelijk onderscheid in een rode, oranje en groene categorie. SON heeft hier actief aan bijgedragen. ‘We kwamen heel wat keren bijeen om – met respect voor elkaars meningen en standpunten – te onderhandelen. Zonder achterkamertjespolitiek, want we wisten allemaal dat er een compromis moest komen.’

Nek uitgestoken

Marlies is er trots op dat SON dit voor elkaar heeft gekregen. ‘Onder andere dankzij de niet aflatende inzet van mijn voorgangster Rietje Meijer, onze voorzitter Anneke Wijbenga en Johan de Graaf (voorzitter NHS, red.), hebben we nu een

Krijg je toch een ander merk mee?

Wil jouw apotheker je toch een ander merk meegeven? Meld je dan bij ons Meldpunt Levothyroxine op www.schildklier.nl. Zo kunnen wij het monitoren en meenemen in de evaluatie met de betrokken partijen. Ga ook het gesprek aan met je apotheker. Wijs hem vriendelijk op de rode lijst bij de leidraad, te vinden op www.schildklier.nl → Over ons → Volgens ons → Stop ongewenst wisselen. Ook bij beschikbaarheidsproblemen zal jouw apotheker zich inspannen om er voor te zorgen dat je het juiste merk van de juiste sterkte krijgt.

leidraad met een lijst waar alle betrokkenen achter staan. Dit hele traject was alleen mogelijk dankzij onze donateurs.' Tachtig procent van de inkomsten van SON bestaat namelijk uit donaties. 'We hebben onze nek uitgestoken en zijn daarin altijd gesteund door onze Medisch-wetenschappelijke Adviesraad. Je hoopt nu dat elke patiënt krijgt waar hij recht op heeft.'

Zelf droeg Marlies sinds haar aantreden in maart 2021 ook bij aan dit succes, van haar optreden bij het televisieprogramma Radar tot aan de onderhandelingen. Drie van de veertien betrokken patiëntenorganisaties zaten namelijk van meet af aan altijd samen met Patiëntenfederatie Nederland aan de onderhandelingstafel, waaronder SON. 'Door deze overleggen hebben we nu ook goede contacten met de Federatie Medisch Specialisten, huisartsenorganisaties LHV en NHG, KNMP en Zorgverzekeraars Nederland. Onze lijntjes zijn kort en die kunnen we in de toekomst vast nog gebruiken.'

Toekomstplannen

Het Thyrax-tekort liet ook zien hoe kwetsbaar voorraden zijn

als er één merk oververtegenwoordigd is. Doordat mensen massaal overstapten op andere merken, ontstond ineens ook een tekort aan andere merken. Dat is een reden waarom SON tegen een voorkeursbeleid op levothyroxine is, zoals nu met Thyrofix. Marlies: 'Als er over een paar jaar een tekort ontstaat van Thyrofix, dan kunnen de overige merken dat niet zo snel opvangen.'

SON heeft dus nog genoeg om voor te strijden. 'We gaan op volle kracht door met het behartigen van de belangen van schildklierpatiënten. De focus ligt nu op multimorbiditeit (het hebben van meerdere ziekten tegelijk, red.). Voor ons is dit een belangrijk onderwerp, omdat veel mensen met een schildklieraandoeningen tegelijkertijd kampen met andere aandoeningen.

Maar SON focust de komende tijd ook op de modernisering van het Geneesmiddelenvergoedingssysteem. 'Hierin gaat veel veranderen en ook dat is van groot belang voor onze achterban. Er ligt dus nog genoeg waar we onze tanden in kunnen zetten', besluit Marlies.

Verwarring in apotheken

Zorgverzekeraars CZ en VGZ voeren sinds 1 januari preferentiebeleid voor levothyroxine. Dit geldt alléén voor mensen die voor het eerst dit medicijn gaan slikken. Slik je al een bepaald merk levothyroxine? Dan hoeft je dus niet over te stappen. 'In eerste instantie zou het preferentiebeleid gelden voor alle verzekerden van CZ en VGZ, dus ook voor bestaande patiënten', vertelt apotheker Anne-Marie Prins-Jacobs uit den Haag. 'Apothekers hebben hier bijzonder hard tegen geageerd, omdat levothyroxine al op de niet-substitutielijst stond. Uiteindelijk kwam er een compromis: alleen mensen die voor het eerst levothyroxine gaan slikken, krijgen het preferente merk mee, bij de eerste uitgifte dus.' En daar gaat het weleens mis, legt Prins-Jacobs uit. 'Zorgverzekeraars kiezen hun voorkeursmiddelen en leveren de data aan voor onze computerbestanden. Het gevolg is dat het systeem een aantal waarschuwingen geeft dat je een niet-preferent middel geeft, ook bij een bestaande gebruiker van levothyroxine. De apotheker moet zelf steeds alert blijven welk middel er meegegeven moet worden en dat gaat wel eens mis. Ik ben van mening dat middelen met een smalle therapeutische breedte*, zoals levothyroxine, nooit preferent gesteld zouden mogen worden. Door het huidige beleid kan namelijk op geen enkele manier gegarandeerd worden dat deze preferente middelen echt altijd voor deze patiënten beschikbaar zijn. Zonder preferentiebeleid is er meer spreiding onder de gebruikte middelen en is de levering beter gegarandeerd.'

* Middelen waarbij een kleine wijziging in dosering grote effecten heeft op de patiënt.

